

УДК 378.011.3-051:373.3]:378.6:37(477.53)

Сулаєва Н. В.

ORCID 0000-0001-5066-8605
Researcher ID AAG-9002-2020

Доктор педагогічних наук, професор,
декан психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
(Полтава, Україна) E-mail: sula_polt@ukr.net

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НУШ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Освітнє середовище розглядається автором як важливий чинник фахової підготовки майбутніх педагогів. На прикладі одного з вітчизняних закладів вищої освіти України – Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – представлено оптимальний варіант творення освітнього середовища для підготовки майбутнього вчителя початкових класів. Метою статті визначено обґрунтування доцільності створеного освітнього середовища в ПНПУ імені В. Г. Короленка як важливого чинника якісної підготовки майбутніх учителів для Нової української школи. В основу методології покладено положення теорії пізнання, загальнотеоретичні положення про єдність теорії і практики, середовище як детермінанту розвитку особистості. У статті актуалізовано зміст понять «освітнє середовище», «освітнє середовище закладу вищої освіти», «компоненти й функції освітнього середовища».

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні доцільності творення освітнього середовища ПНПУ імені В. Г. Короленка з оперттям на конвергентність у ньому формального та неформального складників освітньої діяльності студентів спеціальності «Початкова освіта». У статті детально представлено опис просторово-предметного та соціально-суб'єктного компонентів освітнього середовища ЗВО. Наголошено, що підвищенню рівня надання формальної фахової освіти майбутнім учителям початкових класів сприяє функціонування в університеті класу початкової школи відповідно до вимог НУШ. Підкреслено, що це дає можливість ефективно працювати над динамічними компонентами освітнього середовища: соціально-культурним, навчально-виховним та інформаційно-комунікаційним та реалізувати освітньо-професійну, освітньо-соціалізаційну та освітньо-культурну функції освітнього середовища. У статті вказується, що суттєвим фактором у ПНПУ імені В. Г. Короленка, який позитивно впливає на формування професійної компетентності майбутніх учителів є надання студентам неформальної мистецької освіти. Висновки. У Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка сформоване освітнє середовище, в якому створені всі умови для якісної фахової підготовки майбутніх учителів Нової української школи.

Ключові слова: освітнє середовище, підготовка майбутніх учителів, Нова українська школа, фахова підготовка.

Постановка проблеми. Українська педагогічна освіта впродовж останніх десятиліть знаходиться в ситуації постійних змін. Це викликано пошуком вітчизняної стратегії фахової підготовки майбутніх учителів, яка б корелювала з реформами в системі загальної середньої освіти. Особливо актуальним сьогодні є оновлення її початкової ланки, яке розпочалося з оприлюднення в серпні 2016 року першої версії «Концептуальних засад реформування середньої освіти». Саме нові вимоги до змісту шкільної освіти, процесу виховання учнів, управління, структурування та фінансування діяльності Нової української школи зумовлюють оновлення підходів до формування учителя початкових класів у закладах вищої педагогічної освіти.

Важливим чинником якісної підготовки педагога є відповідне освітнє середовище, яке на думку вітчизняних науковців (О. Артюхіна, Г. Беляєва, Є. Васильєва, Е. Галтмова, В. Мастерова, Г. Полякова, Л. Радько) має прямий та опосередкований вплив на становлення, формування та розвиток особистості в умовах ЗВО. Пошук механізмів підвищення якості освіти студентів спеціальності «Початкова освіта» в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка призвів до усвідомлення нагальної потреби збагачення освітнього середовища вишу за рахунок оновлення просторово-

предметного та соціально-суб'єктного компонентів і на цій основі реалізації поліфункційного підходу до підготовки майбутніх фахівців.

Відтак, *мета* нашої публікації – з урахуванням компонентів та функцій освітнього середовища закладу вищої освіти обґрунтувати доцільність створеного освітнього середовища в ПНПУ імені В. Г. Короленка як важливого чинника якісної фахової підготовки майбутнього вчителя Нової української школи.

Досягнення визначеної мети передбачає вирішення низки завдань, зокрема, актуалізацію змісту понять «освітнє середовище», «освітнє середовища закладу вищої освіти», «компоненти й функції освітнього середовища закладу вищої освіти» та характеристика освітнього середовища Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка як закладу з високою якістю підготовки майбутніх учителів початкових класів для Нової української школи.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукових джерел останнього десятиліття дає змогу констатувати факт посилення інтересу вітчизняних науковців і практиків до проблеми творення освітнього середовища закладу вищої освіти. На увагу, на наш погляд, заслуговують дослідження К. Дубич щодо особистісно орієнтованого виховання студентів в умовах соціокультурного середовища вищого навчального закладу (2009 р.), О. Матвієнко, яка висвітлює теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня (2010 р.), О. Ярошинської, котра обґрунтовує теоретичні і методичні засади проектування освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи (2015 р.), А. Смолюка, як дослідника особливостей професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи в освітньому середовищі педагогічного коледжу (2018 р.) тощо.

Особливо ретельно, на нашу думку, проблема творення та управління освітнім середовищем вищу висвітлюється в дисертаційній роботі М. Братко (2019 р.). Опрацювання досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців та використання методології системного та середовищного підходів дало змогу авторці встановити, що «освітнє середовище – це багаторівнева система умов / обставин / чинників / можливостей, яка забезпечує оптимальні параметри освітньої діяльності певного освітнього суб'єкта в усіх аспектах – цільовому, змістовому, процесуальному, результативному, ресурсному» [1, 4]. Саме такий підхід до розуміння освітнього середовища видається нам найбільш прийнятним з огляду на тему нашої статті.

З-поміж визначень поняття «освітнє середовище вищого закладу освіти» найбільшу увагу в ході дослідження привернуло його висвітлення як сукупності умов, які впливають на цілеспрямовану взаємодію суб'єктів освіти і забезпечують ефективне функціонування форм, методів та засобів освітнього процесу з метою досягнення цілей його суб'єктів [8, 65]. Водночас для нашої статті важливим є визначення поняття «освітнє середовище професійної підготовки майбутніх учителів», яке представлено в дослідженні О. Ярошинської як «цілісна педагогічно організована система умов, що забезпечують активну взаємодію суб'єктів освітнього процесу в межах освітнього простору закладу, спрямовану на професійний і особистісний розвиток майбутнього вчителя та формування його готовності до професійної діяльності» [8, 66]. Саме на творення освітнього середовища, яке б давало змогу формувати сучасного учителя початкових класів для Нової української школи, спрямована діяльність одного з кращих педагогічних закладів вищої освіти України – Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Оновлення освітнього середовища у виші відбувається з урахуванням теоретичних і практичних здобутків минулого й сьогодення. Зокрема, особлива увага надається компонентному й поліфункційному аспекту підготовки майбутніх учителів. Оскільки єдиного підходу до визначення компонентів освітнього середовища сьогодні не існує, нами були обрані класифікації, наближені до суб'єктів освітнього процесу – студента та викладача. Водночас ми не випускали з поля зору й більш глобальні макро-, мікро-, мезо компоненти (Н. Гонтаровська, Л. Панченко). Тож найбільш прийнятним для нас стало обґрунтування освітнього середовища професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи, висвітлене в працях професора О. Ярошинської. Науковець наголошує на важливості опертя на просторово-предметне та соціально-суб'єктне структурування освітнього середовища ЗВО з урахуванням соціально-культурного, навчально-виховного та інформаційно-комунікаційного компонентів [8], які б існували в тісному взаємозв'язку та взаємопроникненні.

Планування оновлення освітнього середовища Полтавського педагогічного здійснювалося з урахуванням важливості конвергенції професійної орієнтованості формального (у навчальному процесі) та неформального (у позанавчальному процесі) складників освітньої діяльності майбутніх фахівців. Перш за все, на досить потужному підґрунті, яке сформувалося в Полтавському педагогічному за більш ніж столітню історію, було сплановано осучаснення формального складника підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Усвідомлення того, що оновлення процесу навчання студентів спеціальності «Початкова освіта» не можливе без удосконалення просторово-предметного середовища, яке характеризується насиченістю сенсорними стимулами (дизайном приміщень, їх естетичністю, обладнанням і загальною організацією предметного простору тощо), спонукало до відкриття на психолого-педагогічному факультеті навчально-методичної лабораторії інноваційних освітніх рішень. Її створення мало на меті удосконалити підготовку

студентів та вплинути на формування готовності майбутніх учителів початкової школи до запровадження нового змісту освіти відповідно до проекту Державного стандарту початкової загальної освіти. Саме на базі цієї лабораторії було відтворено клас початкової школи відповідно до вимог НУШ з необхідним обладнанням та осередками для навчально-пізнавальної, художньо-творчої, ігрової діяльності, для проведення дослідів, для відпочинку, створено дитячу бібліотеку, простір для змінних навчальних осередків, для роботи учителя тощо.

Повноцінне просторово-предметне наповнення дало змогу заглибитися в роботу над динамічними компонентами освітнього середовища, тобто тими, які залежать від діяльності суб'єктів освітнього процесу. Такими стали соціально-культурний, навчально-виховний та інформаційно-комунікаційний компоненти. У новоствореному освітньому просторі – класі НУШ – вони характеризуються комплексністю впливу на майбутнього вчителя за рахунок їхнього взаємопроникнення, взаємодії та взаємозбагачення. Зокрема, у ньому створені всі умови для задоволення соціально орієнтованих потреб студентів (у спілкуванні та спільній діяльності, самоактуалізації, визнанні, підвищенні самооцінки, творчості тощо), що визначає соціально-культурний компонент. У процесі взаємодії на практичних та лабораторних заняттях студенти мають змогу розкрити особистісний потенціал, сформувати компетентності, необхідні для майбутньої професійної діяльності (йдеється про навчально-виховний компонент). Достатнє інформаційно-ресурсне наповнення новоствореного класу сприяє вирішенню найрізноманітніших завдань, пов'язаних із якісною підготовкою студента до роботи в умовах сучасної школи.

Таким чином, створюються всі умови для формування компетентностей майбутніх учителів початкової школи, отже, реалізується одна з основних функцій освітнього середовища закладу вищої педагогічної освіти – освітньо-професійна. Це відбувається, перш за все, в осередку навчально-пізнавальної діяльності, в якому поряд з одномісними шкільними партами, дошкою звичайною та стендами для розміщення інформації, встановлено комплект мультимедійного обладнання, що відповідає вимогам МОН України. На практичних та лабораторних заняттях студенти мають можливість послуговуватися Інтерактивною дошкою INTBOARD з метою використання розроблених учителями-практиками інтерактивних завдань та створення власних вправ для молодших школярів з математики, української мови, літературного читання, природознавства, основ здоров'я тощо. Формуванню вмінь використовувати інноваційні освітні технології сприяє також робота майбутніх фахівців із короткофокусним проектором ViewSonic PA503S та документ-камерою Eloam VH800AF.

Обладнання лабораторії сприяє оновленню змісту й форм підготовки майбутніх учителів початкової школи. Викладач може вільно виконувати роль консультанта-радника, тьютора, мотиватора, діагностика, який створює умови для виникнення дослідницьких та проблемних ситуацій, засвоєння навчального матеріалу в активній формі та творчій роботі. Особливо яскраво це виявляється у науково-дослідницькій зоні осередку навчально-пізнавальної діяльності. У ній для студентів створені умови для формування професійних компетентностей: набір м'яких літер-іграшок, виготовлених студентами; створений ними куточок живої природи з декоративним акваріумом; флораріуми «пустеля» та «гори» зі зразками ґрунтів і рослин; кімнатні тропічні рослини, вирощені з насіння (фінікова пальма, лимон, авокадо); колекції гірських порід, корисних копалин та ґрунтів, насіння і плодів, комах; муляжі овочів і фруктів; приладдя для дослідів (склянки, барвники, коробки, секундомір, мікроскоп, лупа, термометр тощо).

Важливим завданням освітнього середовища Полтавського педагогічного є підготовка педагога, здатного на основі комунікації з дітьми розвивати в них позитивну навчальну мотивацію, сприяти актуалізації емоційно-чуттєвої сфери, розкривати творчий потенціал особистості. Формуванню таких компетентностей сприяє просторово-предметне середовище лабораторії. У ньому студенти залучаються до розробки та заповнення змінного тематичного осередку, де креативно підходять до представлення найскладніших завдань процесу навчання учнів початкових класів з усіх галузей: мовно-літературної, іншомовної діяльності, математичної, природничої, технологічної, інформативної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської, історичної, мистецької.

Водночас більш творчо насиченим є осередок гри та відпочинку, який складається з мистецького і технологічного центрів. На сьогодні в них представлено унікальну колекцію ляльок, виготовлених студентами психолого-педагогічного факультету, яка налічує понад 40 найменувань та видів. Також у названих центрах функціонують предметна абетка для початкових етапів опанування грамоти у 1 класі та міні-музей гудзиків і розвивальних гудзикових ігор «Мозаїка», «Шнурівка», «Лото», «Запам'ятай і повтори» тощо. У цих центрах майбутні вчителі задіюються й до роботи у змінній локації педагогічної пісочної терапії, мета якої полягає у формуванні в учнів ключових компетентностей шляхом активізації позитивних емоцій та включення дітей в ігрову діяльність. Результати творчої роботи студентів представлені на постійно діючій змінній виставці творчих досягнень.

Проведення практичних та лабораторних занять з опертям на складники мистецького й технологічного центрів дають можливість викладачам реалізувати діяльнісний, інтеграційний і тематичний підходи, активізувати ініціативність, індивідуальність і колективну творчість усіх без винятку учасників освітнього процесу. Це є свідченням того, що в умовах лабораторії освітньо-професійна функція тісно переплітається з освітньо-культурною, що характеризується здатністю особистості послуговуватися засвоєним тезаурусом культури та культуротворчих навичок [1, 16].

Освітньо-професійна функція створеного в Полтавському педагогічному середовища реалізується й за рахунок створення умов для формування наукового мислення майбутніх учителів початкових класів. Лише за одне півріччя 2019-20 навчального року на базі лабораторії інноваційних освітніх рішень (класу НУШ) було проведено близько десяти заходів наукового спрямування. Для прикладу, студенти спеціальності «Початкова освіта» були організаторами та учасниками науково-методичного скайп-семінару «Актуальні питання сучасної початкової освіти у контексті нової української школи», Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні рішення у початковій освіті: досвід впровадження концепції НУШ», мультимодального семінару на тему «Мережева проектна технологія у тьюторській діяльності», семінару-практикуму «Використання цифрових технологій у освітньому просторі НУШ».

Новостворений клас також є майданчиком для проведення дослідно-експериментальної частини наукових робіт. Однією з таких є дослідження студентки IV курсу для участі у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Початкова освіта». Майбутній педагог внесла корективи в простір класу НУШ з позиції ергономічного підходу. Зокрема, в організацію зони експлуатації меблів-сховищ для наочних об'єктів дидактичного призначення, систему зберігання та розміщення навчально-методичного забезпечення тощо. Робота студентки підтвердила відповідність нормам розміщення робочих місць учня та вчителя щодо забезпечення достатності й комфортності інформаційних, зорових і слухових зв'язків, вільного руху та раціонального використання наочного обладнання і технічних засобів навчання.

Таким чином, аналіз формального складника надання освітніх послуг студентам спеціальності «Початкова освіта» у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка свідчить про створення необхідного просторово-предметного та соціально-суб'єктного освітнього середовища для якісної підготовки майбутніх фахівців початкової ланки Нової української школи.

Важливим доповненням до формальної педагогічної освіти у ПНПУ імені В. Г. Короленка є надання майбутнім учителям початкових класів неформальної освіти у позанавчальний час. Для цього в університеті реалізуються різноманітні сертифікатні програми, спрямовані на поглиблення знань, засвоєння інноваційних технологій, форм і методів роботи майбутніх педагогів. Такими, наприклад, є: «Підготовка вчителя початкової школи до формування комунікативної компетентності молодших школярів в умовах НУШ», «Хмарні сервіси в професійній діяльності педагога», «Теорія і методика мистецької освіти», «Організація освітньо-дозвілєвої діяльності в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку» тощо.

Суттєвим чинником збагачення професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи є неформальна мистецька освіта, яка в Полтавському педагогічному надається в близько тридцяти художньо-творчих колективах, які діють на постійній основі, та безлічі тимчасових мистецьких об'єднаннях. Неформальну мистецьку освіту в системі професійної підготовки вчителя визначаємо як добровільну мистецьку діяльність особистості, що здійснюється поза формальним навчанням у вищому педагогічному закладі освіти, реалізується здебільшого в художньо-творчих колективах і не супроводжується видачею диплома офіційного зразка [7, 75].

У художньо-творчих колективах, які діють на постійній основі, найбільш здібні студенти спеціальності «Початкова освіта» отримують неформальну музичну освіту в народному хорі «Калина», камерному хорі імені П. Лиманського, жіночому вокальному ансамблі «Свічадо», естрадно-музичному центрі «Вікторія» тощо. Неформальну хореографічну освіту вони здобувають в ансамблях народного танцю «Весна», бального танцю «Грация», ансамблі сучасного балету «Марія». Майбутні педагоги залучаються до отримання неформальної образотворчої освіти в художньо-творчих лабораторіях «Лялькарство», «Розпис», «Писанкарство». Мистецько-освітня діяльність в таких осередках суттєво підвищує якість підготовки майбутніх учителів початкових класів. Оскільки саме в таких колективах вони із задоволенням опановують традиції різних видів народного мистецтва України, мають змогу продемонструвати власні мистецькі досягнення під час концертів, виставок, майстер-класів тощо.

Особливо цінним є залучення всіх без винятку студентів до тимчасово створених мистецьких осередків з метою проведення різноманітних заходів на факультеті, в університеті й місті. На психолого-педагогічному, для прикладу, впродовж сорока років проводяться конкурси-фестивалі студентської творчості «Театр казок» і «Зорепад». Постійним є залучення студентів до проведення філологічних читань, приурочених видатним педагогам, поетам чи письменникам на кшталт «Без поваги, без любові до рідного слова не може бути ні всебічної людської вихованості, ні духовної культури» (на вшанування Василя Сухомлинського), «Вона в віки майбутні йти повинна...» (присвячена Лесі Українці) тощо. Частими є виїзди майбутніх учителів початкових класів до Полтавських шкіл з ляльковими виставами українською та англійською мовами, майстер класами з виготовлення м'яких іграшок, писанок, оригамі тощо. У процесі підготовки до участі в цих дійствах майбутні учителі початкових класів долучаються до драматичної, літературної, музичної, хореографічної, образотворчої мистецько-освітньої діяльності.

Існування конвергентності формального й неформального складників у підготовці майбутніх учителів початкових класів у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка є свідченням існування потужного поєднання соціально-культурного, навчально-виховного та інформаційно-комунікаційного компонентів освітнього середовища з реалізацією освітньо-

професійної, освітньо-соціалізаційної та освітньо-культурної функцій. Це дає підстави говорити про те, що якість вищої освіти у виші може визначатися на основі оцінювання за принципом доданої вартості, оскільки освітня діяльність у ньому не обмежується лише наданням знань, а «зосереджується на формуванні позицій студентів, прагнучі збагатити їх особистість через нематеріальну, таку, що важко піддається визначенню та обчислюванню, але й таку, що чітко виявляється, «додану вартість» [5, 250].

Висновки. Реформування в системі початкової освіти України потребує підвищення якості підготовки майбутніх учителів початкової школи. Одним із визначальних чинників формування компетентного педагога є створення в закладі вищої педагогічної освіти відповідного освітнього середовища. Прикладом вітчизняного вишу, в якому на основі оновлення просторово-предметного та соціально-суб'єктного компонентів з потужною реалізацією поліфункційного підходу до підготовки майбутніх учителів початкових класів створене відповідне освітнє середовище, є Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. У ньому употужнено формальний та неформальний складники освітньої діяльності студентів спеціальності «Початкова освіта». Із метою підвищення рівня надання формальної фахової освіти майбутнім учителям початкових класів в університеті оновлено просторово-предметне середовище. Це здійснено за рахунок створення навчально-методичної лабораторії інноваційних освітніх рішень та відкриття на її базі класу початкової школи відповідно до вимог НУШ. Новостворений клас дав змогу викладачам ефективно працювати над динамічними компонентами освітнього середовища: соціально-культурним, навчально-виховним та інформаційно-комунікаційним. Це стало основою для реалізації функцій освітнього середовища: освітньо-професійної, освітньо-соціалізаційної та освітньо-культурної. Суттєвим фактором в ПНПУ імені В. Г. Короленка, який позитивно впливає на формування професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів, є розгалужена мережа художньо-творчих колективів, у яких студенти отримують неформальну мистецьку освіту. Отже, у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка сформоване освітнє середовище, в якому створені всі умови для якісної фахової підготовки майбутніх учителів Нової української школи.

References

1. Братко М. В. Теоретичні і методичні засади управління професійною підготовкою фахівців в освітньому середовищі університетського коледжу : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04, 13.00.06. Київ, 2019. 598 с.
Bratko M. V. (2019). *Teoretychni i metodychni zasady upravlinnya profesynoyu pidhotovkoyu fakhivtsiv v osvitniomu seredovyshchi universytetskoho koledzhu* [The theoretical and methodical foundations of management of professional specialists training in the educational environment of the university college]. *Doctoral thesis*. Kyiv, Ukraine.
2. Гонтаровська Н. Б. Освітнє середовище як фактор розвитку особистості дитини : монографія. Київ : Дніпро-VAL, 2010. 623 с.
Hontarovs'ka N. B. (2010). *Osvitnye seredovyshche yak faktor rozvytku osobystosti dytyny* : monohrafiya [An educational environment as a factor in the development of a child's personality]. Kyiv, Ukraine : Dnipro-VAL.
3. Дубич К. В. Особистісно орієнтоване виховання студентів в умовах соціокультурного середовища вищого навчального закладу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Луганськ, 2009. 20 с.
Dubych K. V. (2009). *Osobystisno oriyentovane vykhovannya studentiv v umovakh sotsiokulturnoho seredovyshcha vyschoho navchal'noho zakladu* [Personally oriented upbringing of students in the socio-cultural environment of higher educational institution]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Luhansk, Ukraine.
4. Матвієнко О. В. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2010. 496 с.
Matviyenko O. V. (2010). *Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky maybutnikh uchyteliv do pedahohichnoyi vzayemodiyi u navchal'no-vykhovnomu seredovyshchi shkoly pershoho stupenya* [Theoretical-methodical bases of preparation of future teachers to pedagogical co-operation in an educational-educate space of initial school]. *Doctoral thesis*. Kyiv, Ukraine.
5. Сафонова В. Є. Управління якістю освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Вища освіта України*, 2006, № 3. С. 245–254.
Safonova V. Ye. (2006). *Upravlinnya yakisty osvity: vitchyznyanyu ta zarubizhnyy dosvid* [Educational quality management: national and foreign experience]. *Vyshcha osvita Ukrayiny – Higher Education of Ukraine*, 3, 245–254.
6. Смолюк А. І. Професійний саморозвиток майбутніх учителів початкової школи в освітньому середовищі педагогічного коледжу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2018. 24 с.
Smolyuk A. I. (2018). *Profesynnyy samorozvytok maybutnikh uchyteliv pochatkovoyi shkoly v osvitniomu seredovyshchi pedahohichnoho kolledzhu* [Professional Self-Development of Primary School Teachers in the Pedagogical College Educational Environment]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv, Ukraine.

7. Сулаєва Н. В. Неформальна мистецька освіта майбутніх учителів у художньо-творчих колективах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2014. 591 с.
Sulayeva N. V. (2014). Neformal'na mystets'ka osvita maybutnikh uchyteliv u khudozhn'o-tvorchykh kollektyvakh [Non-formal art education of future teachers in artistic and creative groups]. *Doctoral thesis*. Kyiv, Ukraine
8. Ярошинська О. О. Теоретичні і методичні засади проектування освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Умань, 2015. 544 с.
Yaroshynska O. O. (2015). Teoretychni i metodychni zasady proektuvannya osvitnoho seredovyscha profesiynoi pidhotovky maybutnikh uchyteliv pochatkovoyi shkoly [Theoretical and methodological principles of designing the educational environment in future primary school teachers' training]. *Doctoral thesis*. Uman, Ukraine

Sulaieva N.

ORCID 0000-0001-5066-8605

Web of Science ResearcherID AAG-9002-2020

Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor
Dean of the Faculty of Psychology and Pedagogy
Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University
(Poltava, Ukraine) E-mail: sula_polt@ukr.net

TRAINING OF FUTURE TEACHERS FOR THE NEW UKRAINIAN SCHOOL IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF HIGHER PEDAGOGICAL INSTITUTIONS

An educational environment is considered by the author as a significant factor in the vocational training of future teachers. On the example of one of the Ukrainian universities – Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University – the optimal variant of creation of the educational environment for the training of future primary school teachers is presented. The paper aim is to justify the feasibility of the educational environment created in Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University as an important factor of qualitative professional training of future teachers for the New Ukrainian School. The methodology is based on the principle of the knowledge theory, general theoretical principle of the theory and practice unity, and principle of considering the environment as a determinant of personality development. The content of the concepts «educational environment», «educational environment of higher education institution», and «components and functions of the educational environment» is actualized in the article.

The scientific novelty of the research is that the author has substantiated the feasibility of creating the educational environment in Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University based on the convergence of formal and non-formal components of education of students of specialty «Primary education». The article describes in detail the spatial-object and social-subject components of the educational environment of the university. It is emphasized that the higher level of provision of formal vocational education to future primary school teachers is facilitated by the functioning of the primary school classroom in the university following the requirements of the New Ukrainian School. It is highlighted that it allows working efficiently on dynamic components of the educational environment: social and cultural, educational and upbringing, informational and communicative ones, and to provide educational and professional, educational and social, and educational and cultural functions of the educational environment. Conclusion. The educational environment is created in Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, and there are all the conditions for qualitative vocational training of future teachers for the New Ukrainian School.

Keywords: educational environment, training of future teachers, New Ukrainian school, professional training

Стаття надійшла до редакції 01.03.2020

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Н. О. Терентьєва